Vrem ca fiecare instituție de învățământ din Moldova să aibă o Politică de Protecție a Copilului

obiective clare, angajamente puternice, politici responsabile

DOCUMENT DE POZIȚIE

SUMAR

Potrivit Sondajului privind violența împotriva copiilor (VACS), realizat în R. Moldova în 2019, două din cinci fete (36,8%) și băieți (37,8%) au fost supuși vreunui tip de violență. Această prevalență reprezintă o parte substanțială din tinerii Moldovei. Una din șapte fete (14,4%) și unul din douăzeci de băieți (5,3%) au fost supuși violenței sexuale până la vârsta de 18 ani. Multe victime ale violenței sexuale n-au spus nimănui despre experiența lor.

Violența în copilărie este asociată cu probleme semnificative de sănătate, inclusiv afecțiuni mintale, idei suicidale, consum în exces de alcool și fumat.

Formele de violență între semeni se manifestă atât în mediul real, cât și online. Conform datelor Studiului național privind Siguranța Copiilor Online, realizat în 2017, fiecare al 6 lea copil cu vârsta de 13-15 ani (16,2%) a primit mesaje jignitoare în adresa sa pe rețelele de socializare de tip Messenger, Viber etc.

Potrivit datelor globale, Republica Moldova are una dintre cele mai înalte rate de violență între semeni din regiune, ocupând poziția a 3-a în clasament după Lituania și Letonia: 57% din copiii de 13-15 ani au participat cel puțin o dată la o bătaie în ultimul an și/sau spun că au fost hărțuiți cel puțin odată în ultimele câteva luni, conform raportului „O lecție zilnică: #Violența în școli" (UNICEF, 2018). Aceste date au fost reconfirmate prin studiul național "Bullying-ul în rândul adolescenților în R. Moldova" (2019, MECC,UNICEF) care arată că 70,8% din elevii claselor 6-12 sunt victime ale bullying-ului. Potrivit celui mai recent raport al MECC, în perioada septembrie-decembrie 2019, angajații din educație au identificat 4738 de cazuri suspecte de abuz fizic, emoțional, neglijare, exploatare prin muncă, hărțuire sexuală și bullying. Peste 50% din numărul total de cazuri de abuz asupra copilului în școală sunt raportate de către cadre didactice. 9 din 10 cazuri VNET identificate au fost înregistrate în instituțiile de învățământ primar și secundar general.

2 DIN 5 TINERI (FETE ȘI BĂIEȚI) AU FOST SUPUȘI UNUI TIP DE VIOLENȚĂ

PESTE 50% DIN NUMĂRUL TOTAL DE CAZURI DE ABUZ ASUPRA COPILULUI ÎN ȘCOALĂ SUNT RAPORTATE DE CĂTRE CADRE DIDACTICE

38% DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT NU AU POLITICA DE PROTECȚIE A COPILULUI ELABORATĂ

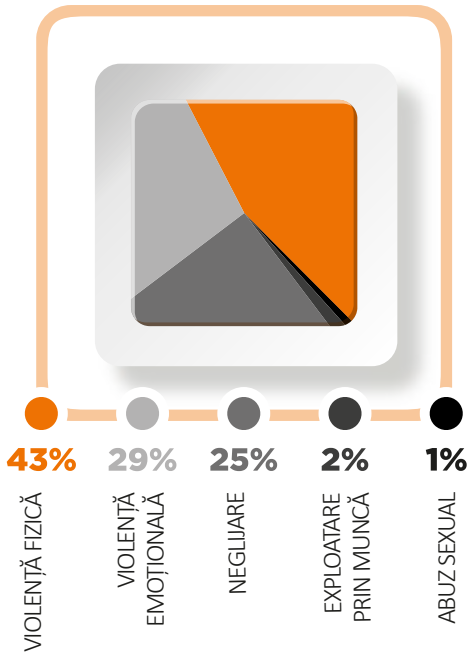

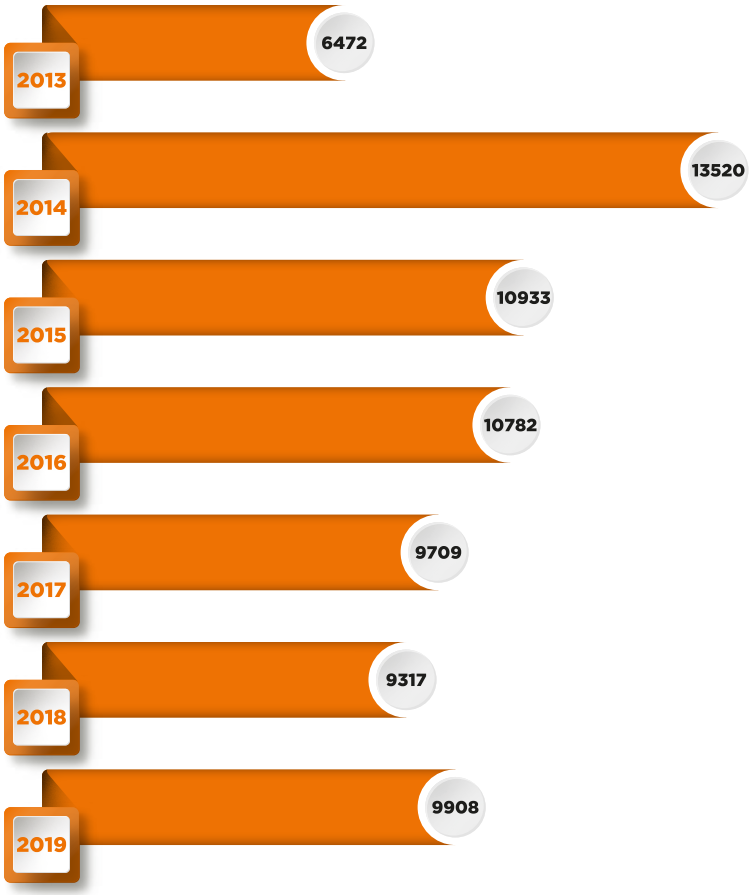

NUMĂRUL (ȘI TIPUL) CAZURILOR SUSPECTE DE VIOLENȚĂ SESIZATE DE CĂTRE ANGAJAȚII DIN EDUCAȚIE ÎN ANII 2013-2019

Anual, între 1600 și 1700 cazuri suspecte de violență față de copii sunt referite de instituțiile de învățământ în adresa autorităților de protecție a copilului.

Codul Educației al Republicii Moldova, aprobat de Parlament în 2014, conține mai multe angajamente ale instituțiilor de învățământ în raport cu asigurarea unui mediu protector pentru copii: neadmiterea tratamentelor și pedepselor degradante, discriminării sub orice formă și aplicării niciunei forme de violență fizică sau psihică; informarea elevilor despre toate formele de violență și manifestările comportamentale ale acestora, despre persoanele și instituțiile la care se pot adresa atunci când sunt supuși unui act de abuz; intervenția pentru a stopa cazurile de abuz și neglijare a copilului și/sau solicitarea ajutorului în cazul în care nu se poate interveni de sine stătător, etc.

Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020, aprobată prin HG 944 din 14 noiembrie 2014 în obiectivul specific 1.11 își propune asigurarea unui mediu școlar protectiv, capabil să prevină violența față de copii și să intervină prompt pentru identificarea, referirea și asistența copiilor victime ale violenței, iar în acțiunea 1.11.1. prevede expres ”dezvoltarea și implementarea politicilor de protecție a copilului la toate nivelurile, care să țină cont de drepturile copilului, capacitățile în dezvoltare ale copilului și necesitățile locale”.

Mai multe acte departamentale și ghiduri metodologice au fost aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în vederea implementării politicilor naționale în domeniul protecției copilului. Printre acestea se regăsește și Ghidul de implementare ”Politica de protecție a copilului în instituția de învățământ”, care vine să ajute instituțiile de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic, special și extrașcolar să implementeze la nivelul instituțiilor sale politicile respective.

Luând în considerație că în ultimul an al implementării Strategiei „Educaţia-2020”, circa 38% din instituțiile de învățământ, conform studiului ”Fenomenul Bullying-lui în R. Moldova” (MECC, UNICEF, 2019) nu au PPC elaborată, totodată luând în considerație faptul că multe din instituții care au adoptată politica, nu o pun în practică, se impun măsuri care ar susține și încuraja aplicarea PPC în toate instituțiile de învățământ, inclusiv cele de educație timpurie și școli profesionale.

CE ESTE POLITICA INSTITUȚIONALĂ DE PROTECȚIE A COPILULUI?

Politica de protecție a copilului este *un act intern al instituției de învățământ (grădiniță, gimnaziu, liceu sau școală profesională/ colegiu), care reglementează cum instituția asigură dreptul copilului la siguranță, sprijin și intervenție în situațiile când sănătatea și viața copilului sunt puse în pericol*. Politica de protecție a copilului este elaborată, iar apoi revizuită/actualizată anual și aprobată de Consiliul de Administrare al instituției de învățământ.

Cui îi este adresată Politica de protecție a copilului într-o instituție de învățământ?

Politica de protecție a copilului se referă la toți angajații, voluntarii și oaspeții instituției de învățământ, precum și la persoanele care prestează temporar servicii și care intră în contact cu copiii (șoferii de autobuz, personalul de la cantină etc.)

Care sunt avantajele unei Politici de protecție a copilului în instituția de învățământ?

Copiii vor cunoaște că în cadrul instituției există adulți, cărora li se pot adresa în eventualitatea apariției unei dificultăți sau probleme; Instituția de învățământ va conlucra mai eficient cu părinții, care se vor putea implica direct în asigurarea unui mediu protector pentru copii în instituția de învățământ; Personalul instituției de învățământ va conștientiza rolul său nu doar în procesul didactic, dar și în domeniul protecției copilului, își va cunoaște sarcinile concrete în acest sens.

CE IMPACT ARE IMPLEMENTAREA POLITICII DE PROTECȚIE A COPILULUI ASUPRA ERADICĂRII VIOLENȚEI FAȚĂ DE COPII?

Violența față de copii rămâne a fi o problemă actuală pentru majoritatea țărilor lumii, iar prevenirea și combaterea acesteia se conține expres în Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030 (ODD), care prevăd acțiuni legate de prevenirea violenței împotriva copiilor și de îmbunătățirea răspunsului statelor la violență (16.2 ”Încetarea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență împotriva copiilor”).

Pentru implementarea ODD, în 2015, la nivel internațional a fost creat *Parteneriatul Global pentru Eradicarea Violenței Împotriva Copiilor* (www.end-violence.org), care oferă o oportunitate de cumulare și consolidare a eforturilor guvernelor, a organizațiilor internaționale, a societății civile, a organizațiilor religioase, a sectorului privat, a fundațiilor și organizațiilor filantropice, precum și a mediului academic pentru combaterea fenomenului violenței împotriva copiilor.

2013

PROCEDURA de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului

2014

Codul Educației al Republicii Moldova
neadmiterea tratamentelor și pedepselor degradante, discriminării sub orice formă și aplicării niciunei forme de violență fizică sau psihică

2014

Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020
1.11.1: dezvoltarea și implementarea politicilor de protecție a copilului la toate nivelurile, care să țină cont de drepturile copilului, capacitățile în dezvoltare ale copilului și necesitățile locale

2014

INSTRUCȚIUNILE privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

2014

Regulament privind comunicarea între instituțiile de învățământ și mass-media în cazurile care se referă la copii

2015

Ghidul de implementare ”Politica de protecție a copilului în instituția de învățământ”

2016

Instrucțiunea privind evaluarea și dezvoltarea comportamentului elevului din învățământul primar și secundar general

CADRUL DE IMPLEMENTARE A POLITICII DE PROTECȚIE A COPILULUI ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN R. MOLDOVA

În acest sens, comunitatea internațională a convenit să se conducă de un instrument agreat în comun în atingerea **Obiectivului de dezvoltare durabilă 16.2 - INSPIRE**, care reprezintă o resursă bazată pe dovezi pentru toți cei care se angajează să prevină și să răspundă la violența împotriva copiilor și adolescenților – începând de la guvern și până la organizațiile locale, de la societatea civilă și până la sectorul privat.

INSPIRE reprezintă un grup select de strategii care se bazează pe cele mai bune dovezi disponibile pentru a ajuta țările și comunitățile să își concentreze atenția asupra programelor și serviciilor de prevenire cu cel mai mare potențial de reducere a violenței împotriva copiilor. Strategiile INSPIRE se bazează pe recunoașterea Convenției privind drepturile copilului, conform căreia toți copiii au dreptul de a fi feriți de toate formele de violență. De asemenea, oferă răspunsuri în ceea ce privește impactul de amploare și costisitor pe care îl are violența împotriva copiilor asupra sănătății și dezvoltării publice. Este un instrument esențial ce ajută nu doar la atingerea ODD 16.2, ci va fi util și pentru a ajuta la atingerea obiectivelor 1,3, 4, 5, 10, 11 și 16 care vizează sărăcia, sănătatea, educația, egalitatea între sexe, mediile sigure și justiția.

Crearea și menținerea unor medii sigure în cadrul comunităților reprezintă una din strategiile promițătoare INSPIRE pentru reducerea violenței împotriva copiilor. În acest sens, **școlile oferă un mediu important în care copiii, profesorii și personalul educațional pot învăța și adopta comportamente pro-sociale care pot contribui la prevenirea violenței în școală și în comunitate.**

Totodată, în contextul utilizării tot mai frecvente a Internetului de către copii, una din cele mai actuale preocupări este asigurarea unor medii sigure pentru copiii nu doar în mediul offline, dar și în mediul online. Întrucât acest riscurile la care se expun copiii în mediul online și strategiile de diminuare a lor necesită o abordare distinctă, recomandări de eradicare a violenței online și de creare a unor spații sigure online în școală, nu vor fi reflectate în acest document de poziție, dar vor fi abordate separat.

RECOMANDĂRI

- Promovarea unui mediu școlar pozitiv și sigur prin creșterea capacităților instituțiilor de învățământ în dezvoltarea participativă și implementarea Politicilor instituționale de protecție a copilului;
- Analiza situației privind elaborarea și implementarea Politicilor instituționale de protecție în instituțiile de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic, special și extrașcolar din țară;
- Promovarea celor mai bune practici în implementarea Politicii instituționale de protecție a copilului și facilitarea schimbului de experiență între instituțiile de învățământ;
- Asigurarea accesului cadrelor didactice la informații, resurse și materiale de sprijin, crearea unui sistem de supervizare/sprijin în rândul personalului școlar, în vederea reacționării eficiente la fenomenul de violență școlară și bullying.
- Revederea curriculelor de instruire inițială și continuă a cadrelor didactice, din perspectiva dezvoltării competențelor necesare pentru recunoașterea, prevenirea, sesizarea cazurilor de violență asupra copiilor și bullying.
- Monitorizarea constantă a răspunsului instituțiilor la prevenirea și combaterea VNET prin implementarea Politicilor instituționale de protecție a copilului;
- Promovarea abordărilor non-violente ale disciplinei și a managementului clasei, atitudinilor nediscriminatorii și senzitive din punct de vedere al dreptului copilului.